

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBA

Jomas iela 1/5, Jūrmala, LV - 2015, reģ. Nr. 40900036698, tālrunis: 67093816, e-pasts: pasts@jurmala.lv, www.jurmala.lv

Jūrmalā

24.03.2025. Nr. 1.1-19/25N-1330

FINANŠU INSTRUMENTU RISKU PĀRVALDĪŠANAS APRAKSTS

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība finanšu instrumentus izmanto atbilstoši Jūrmalas valstspilsētas Attīstības programmai 2023.-2029. gadam un Jūrmalas domes lēmumiem.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība saskaras pašvaldību grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sastādīšanas normatīvo aktu izpratnē ar vairākiem finanšu instrumentiem – pašvaldības aizņēmumiem, pašvaldības galvojumiem, atliktajiem maksājumiem par pašvaldības nekustamo īpašumu pirkuma līgumiem, ilgtermiņa saistībām.

Galvenie finanšu riski, kas saistīti ar pašvaldības saimniecisko darbību, ir likviditātes risks, kredītrisks, procentu likmju risks.

Likviditātes risks ir risks, ka pašvaldība nespēs segt savas saistības savlaicīgi, noteiktajos termiņos pilnā apmērā. Likviditātes un likviditātes risku pārvaldīšanā pašvaldība ievēro šādus pamatprincipus un metodes:

- Pieņemot lēmumus par finanšu instrumentu izmantošanu, pašvaldības deputāti un administrācija vadās pēc piesardzības principa, dodot priekšroku likviditātei, nevis riskam;
- Tiek izmantota naudas plūsmas prognozēšanas metode:
 - Pašvaldības budžeta ieņēmumi tiek plānoti ļoti atbildīgi ar piesardzību, ņemot vērā valsts noteiktās makroekonomiskās prognozes, kā arī normatīvajos dokumentos noteiktos pašvaldības ieņēmumu daļas posteņu prognozes.
 - Pašvaldības izdevumu plānošanā tiek izmantota nulles budžeta plānošanas metode. Budžets tiek plānots stingrā sasaistē ar pašvaldības attīstības dokumentiem pašvaldības institūciju, programmu un aktivitāšu griezumā, ņemot vērā iepriekšējo gadu budžeta izpildi un inflācijas koeficientu prognozes. Atsevišķi tiek plānots Investīciju budžets. Pašvaldības izdevumi tiek plānoti augstā detalizācijas pakāpē, tādējādi nodrošinot, ka finansējuma apjoms tiek noteikts vajadzīgajā apmērā un, nepieciešamības gadījumā, ja ieņēmumu daļa pildās mazākā apjomā kā plānots, ļoti ātri ir identificējamas izdevumu pozīcijas, kuras ir iespējams samazināt ar mazākajiem zaudējumiem pašvaldības funkciju izpildē;
 - 2024.gada budžetā tostarp kā galvenās prioritātes tika noteiktas:
 - uzsākto investīciju projektu, tajā skaitā Centrālās finanšu un līgumu aģentūras atbalstīto ar Eiropas Savienības un citas ārvalstu finanšu palīdzības finansējumu, īstenošanas nodrošināšana;
 - citu uzņemto saistību nodrošināšana;

- pilsētas drošības un kārtības uzturēšanas pilnveide.
- Pašvaldības budžeta sabalansēšanas procesā tiek prognozēts finanšu atlikums uz saimnieciskā gada sākumu un, nepieciešamības gadījumā, investīciju projektu īstenošanai tiek plānots piesaistīt aizņēmumus.
- Pašvaldības galvojumi tiek sniegti un aizņēmumu piesaiste tiek veikta tikai izmantojot normatīvajos dokumentos noteiktās iespējas, kā arī stingri tiek sekots līdz pašvaldības kredītspējai, t.i., pie ikgadējā pašvaldības budžeta ir apstiprināta pašvaldības esošo un tuvākajiem 11 gadiem plānoto saistību, kas saistītas ar saņemto/saņemamo aizdevumu atdošanu, uzskaites tabula. Uzskaites tabulā, atbilstoši normatīvajiem aktiem, ir norādītas pašvaldības ilgtermiņa saistības.
- Pašvaldībā periodiski, pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi mēnesī, tiek veikta budžeta ieņēmumu un izdevumu daļas analīze, nepieciešamības gadījumā atsevišķu budžeta posteņu detalizēta analīze;
- Pašvaldībā ik dienas tiek sekots līdz pašvaldības konta atlikumam, iestāžu kontu atlikumiem, kā arī īpašiem mērķiem noteiktu ieņēmumu atlikumiem;
- Pašvaldībā ir noteikta kārtība, kādā ir ieskaitāms finansējums budžeta izpildītājiem norēķinu veikšanai: ik mēnesi līdz mēneša pēdējai darba dienai ir ieskaitāms finansējums 1/12 daļas apmērā no budžeta finansētās institūcijas apstiprinātajiem asignējumiem, izņemot Jūrmalas valstspilsētas administrāciju, Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības vēlēšanas komisiju, Labklājības pārvaldi, Jūrmalas Kultūras centru (budžeta programma “Kultūra un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana”), kur tiek iesniegti finanšu līdzekļu pieprasījumi noteiktā attiecīgā mēneša datumā ieskaitāmajam finansējumam. Nepieciešamības gadījumā institūcijas attiecīgajā mēnesī ir tiesīgas iesniegt papildus finansējuma ieskaitīšanas pieprasījumu. Gadījumā, ja institūcijai pēc izdevumu veikšanas atlikums kontā pārsniedz 50 % no mēnesī ieskaitāmā apjoma, tad līdz attiecīgā mēneša 28. datumam institūcijai ir iesniedzams precizēts finanšu līdzekļu pieprasījums nākamajam mēnesim, ņemot vērā konta atlikumu;
- Pašvaldība ir noteikusi kārtību, kādā tiek uzņemtas finanšu saistības, kā arī kontroles mehānismus ar mērķi nodrošināt, ka finanšu saistības netiek uzņemtas virs pašvaldības budžetā apstiprinātā asignējumu apjoma noteiktai aktivitātei;
- Maksājumu termiņstruktūras analīzes metode:
 - Pašvaldībā ir ieviesta pašvaldības noslēgto līgumu saistību, t.sk., finanšu saistību, izpildes kontroles informācijas sistēma;
 - Pašvaldībā tiek ievērota kārtība, ka norēķinu termiņš vairumam pašvaldības uzņemtajām finanšu saistībām ir 15 - 20 darba dienas, tādējādi tiek nodrošināts pietiekams periods uzņemto saistību segšanai nepieciešamo finanšu līdzekļu piesaistei;
 - Pašvaldība ir noteikusi limitu pārejošām finanšu saistībām, ko, saskaņā ar līgumiem, atļauts uzņemties virs saimnieciskā gada budžeta uz nākamo saimniecisko gadu, tādējādi nodrošinot pašvaldības funkciju izpildes nepārtrauktību un finanšu resursu pietiekamību uzņemto saistību segšanai nākamajā saimnieciskajā gadā;
- Pieejamo finanšu līdzekļu limitu noteikšanas metode: Ja pašvaldības kontā līdzekļu pieejamība būtu apgrūtināta, tiktu vērtēta pieprasīto līdzekļu prioritāte, budžeta finansētu institūciju kontu atlikumi un asignējumi tiktu atvērti atbilstoši noteiktajām prioritātēm.

- Likviditātes un likviditātes risku pārvaldīšanā tiek ņemta vērā arī citu risku ietekme (tostarp politiskā, tirgus, reputācijas un kredītriska ietekme).

Kredītrisks ir risks, ka darījuma partneris nespēs vai atteiksies pildīt savlaicīgi un pilnā apjomā ar līgumu uzņemtās saistības pret pašvaldību.

Kredītriska pārvaldīšanā pašvaldība ievēro šādus pamatprincipus:

- Pašvaldībā ir ieviesta noslēgto līgumu saistību, tostarp, finanšu saistību, izpildes kontroles sistēma.
- Pašvaldībā nekustamo īpašumu pirkuma nomaksas līgumos (atliktie maksājumi par pašvaldības nekustamo īpašumu) ir iestrādātas soda sankcijas par līgumā noteikto maksājumu termiņa kavējumu, kā arī iestrādātas sankcijas gadījumā, ja noteiktajā termiņā netiek veikta visa pirkuma maksa un tiesa pasludina pircēja maksātnespēju.
- Pašvaldība, slēdzot līgumus, iestrādā soda sankcijas darījuma partnerim gadījumā, ja tas nepildīs līguma nosacījumus, kas konstatētajos gadījumos, tiek piemērotas.

Procentu likmju risks ir varbūtība, ka procentu likmju izmaiņas nelabvēlīgi ietekmēs Jūrmalas valstspilsēta pašvaldības izdevumus:

Procentu likmju riska pārvaldīšanā pašvaldība ievēro šādus pamatprincipus:

- Izvēloties procentu likmi piesaistāmajam aizņēmumam vai vērtējot nepieciešamību pārslēgt aizdevuma līgumus no mainīgas procentu likmes uz fiksētu, tiek vērtētas sabiedriskā telpā pieejamās ekonomikas attīstības makroekonomiskās prognozes, attiecīgi izvēloties mainīgu vai fiksētu procentu likmi;
- Aizņēmumiem ar atmaksas periodu vidējā termiņā, strauja procentu likmju kāpšanas periodā tika pieņemts lēmums izvēlēties fiksētu procentu likmi, tādējādi samazinot procentu likmju pieauguma ietekmi;
- Aizņēmumu atmaksas grafiks tiek sagatavots, veicot aizņēmuma atmaksu iespējami īsā termiņā vienlaicīgi salāgojot to ar sabalansētu pašvaldības attīstību, tādējādi mazinot procentu likmju pieauguma iestāšanās iespēju un ietekmi;
- Pieņemot Jūrmalas domes lēmumus par aizņēmuma piesaisti, tiek vērtētas uzņemtās aizņēmumu, galvojumu un ilgtermiņa saistības, kā arī jau esošo procentu izmaksas un to ietekme uz budžeta ieņēmumiem 12 gadu periodā, tādējādi samazinot iespēju, ka straujš procentu likmju pieaugums atstās ietekmi, kuru pašvaldības budžets nespēs absorbēt.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības saistību izpildes garants ir pašvaldības budžets, kuras saistību nodrošinājumam nav sniegtas.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībā aktīvu vērtības samazinājuma noteikšanas kārtība detalizēti aprakstīta Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības grāmatvedības uzskaites instrukcijās, kuras apstiprinātas ar 2024. gada 5. decembra Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības rīkojumu Nr. 1.1 - 14/2024/352 "Par Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības grāmatvedības uzskaites instrukciju apstiprināšanu".

Riski, kas konstatēti pašvaldības kapitālsabiedrībām sniegto galvojumu atmaksai ir pievienoti pielikumā.

2025.gadā Jūrmalas pilsētas domes vadība un finanšu speciālisti atkārtoti vērtēs iespējamās finanšu riskus un, nepieciešamības gadījumā, tiks strādāts pie pasākumu un aktivitāšu ieviešanas plāna un tiks precizēti risku pārvaldības noteikumi, lai pašvaldība un tās darījumu partneri neciestu

negaidītus zaudējumus, kā arī izvērtēs iestādes aktīvus, saistības un finansiālo stāvokli un pieņems attiecīgus lēmumus.

Pielikumā: Informācija par konstatētiem iespējamajiem riskiem pašvaldības kapitālsabiedrībām sniegto galvojumu atmaksai uz 4. lpp.

Priekšsēdētāja

(paraksts*)

R.Sproģe

***Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.**

Hermane 67093960

Avots 67093850